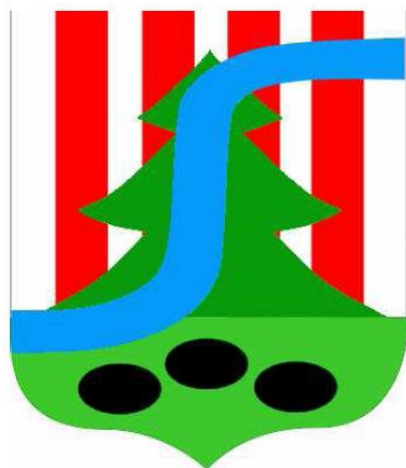

Załącznik do Uchwały Nr XXIX/245/2020
Rady Miejskiej w Nisku z dnia 9 grudnia 2020 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY I MIASTA NISKO NA LATA 2021 - 2023**

Nisko 2020

Spis treści

1. Wprowadzenie do programu	2
2. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie i ochrona przed nią w przepisach prawa	4
3. Zasadnicze akty prawne związane z opracowaniem i wdrożeniem programu	8
4. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kontekstu ogólnopolskiego	10
5. Odbiorcy Programu	17
6. Ramy czasowe realizacji Programu.....	18
7. Cel główny Programu i cele szczegółowe.....	18
8. Zadania i działania Programu wraz ze wskazaniem terminu realizacji oraz ich głównych realizatorów	19
9. Wartości docelowe wskaźników do osiągnięcia w odniesieniu do celów szczegółowych i poszczególnych działań.....	23
10. Realizatorzy Programu	25
11. Źródła finansowania Programu	26
12. Zasady monitoringu, ewaluacji i sprawozdawczości Programu.....	26
13. Postanowienia końcowe	27
Załącznik nr 1 do Programu – Wzór narzędzia monitoringowego dla realizatorów Programu	28

Spis: rysunków; tabel; wykresów:

Rysunki:

Rysunek 1. Fazy przemocy w rodzinie.....	7
Rysunek 2. Główni odbiorcy Programu Instytucjonalni	17
Rysunek 3. Główni odbiorcy Programu nieinstytucjonalni.....	18
Rysunek 4. Cel główny Programu.....	19
Rysunek 5. Cele szczegółowe Programu.....	19

Tabele:

Tabela 1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie występująca w Gminie i Mieście Nisko w latach 2016 – 2019.....	14
Tabela 2. Liczba interwencji domowych w Gminie i Mieście Nisko przeprowadzonych przez Policjantów Komendy Powiatowej Policji w Nisku w latach 2016 - 2019.....	15
Tabela 3. Zadania, działania, terminy i główni realizatorzy Programu w odniesieniu do celów szczegółowych Programu.....	20
Tabela 4. Zaplanowane wskaźniki do osiągnięcia w ramach realizacji Programu.....	23

Wykresy:

Wykres 1. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” w latach 2016-2019	11
Wykres 2. Ogólna liczba ofiar przemocy w rodzinie w latach 2016-2019	11
Wykres 3. Liczba podejrzanych sprawców przemocy w Polsce znajdujących się pod wpływem alkoholu w latach 2016- 2019	12
Wykres 4. Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu w latach 2016-2019.....	126

1. Wprowadzenie do programu

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Nisko jest dokumentem, który zawiera w sobie działania oraz zasady ich wdrażania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w szczególności ochrony małoletnich ofiar przemocy w rodzinie. Gminny program wyznacza również kierunki działań zmierzających do wsparcia osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie oraz oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie. W Programie zawarte są także zasady jego oceny w tym wskaźniki i ewaluacja jego efektów. Program jest tym samym planem, który powinien być wdrażany przez wszystkie organy gminne i jej jednostki organizacyjne oraz partnerów włączonych w działania w ramach Zespołu interdyscyplinarnego czy grup roboczych. W realizację Programu powinni być włączeni również lokalni partnerzy i inne instytucje, które są odpowiedzialne za realizację określono ustawowych zadań tj. między innymi: Komenda Powiatowa Policji w Nisku; Prokuratura Rejonowa w Nisku, Sąd Rejonowy w Nisku; Szpital Powiatowy w Nisku. Program ma łączyć w sobie interdyscyplinarne podejście do problemu przemocy w rodzinie oraz przyczyniać się do ograniczania negatywnych skutków przemocy rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Sama potrzeba opracowania Gminnego Programy wynika wprost z obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa. W art. 6 ust. 2 i pkt. 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹ określono, że do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym; opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Tym samym istotne jest nie tylko opracowanie samego Programu, ale również jego realizacja. Ponadto obecnie obowiązujący Program był opracowany na lata 2018 - 2020 i jego okres obowiązywania kończy się w grudniu 2020 roku. Opracowanie i uchwalanie nowego Programu na lata 2021-2023 jest koniecznością wprost wynikającą z przepisów prawa.

Przy opracowywaniu Programu uwzględniono; obowiązujący w tym zakresie przepisy prawa; krajowe i wojewódzkie programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie²; Aktualizację Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej na lata 2013-2020³ i projekt nowej Strategii; Raport z diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko z lipca 2017 roku oraz Raport z diagnozy lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko z maja 2019 roku; dotychczasowe działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko; aktualne dane statystyczne i sprawozdawcze; informacje o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli „Pomoc Osobom

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity; Dz. U z 11 lutego 2020 r., poz. 218 z późn. zm.).

² Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r., w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Dz. U z 9 czerwca 2014 r. poz. 445); Załącznik do Uchwały Nr XLV/927/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2014 r., Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

³ Uchwała Nr XV/110/15 Rady Miejskiej w Nisku z dnia 18 listopada 2015 roku w sprawie aktualizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej na lata 2013-2020.

Dotkniętym Przemocą Domową” z dnia 26.04.2016 roku⁴ w szczególności w zakresie gminnych programów.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie i ochrona przed nią w przepisach prawa

Zjawisko przemocy w rodzinie nie jest zjawiskiem nowym. Można wręcz powiedzieć, że przemoc w rodzinie występowała zawsze bez względu na uwarunkowania kulturowe, geolokalne, ekonomiczne czy narodowość. Przemoc w rodzinie pojawiała się jeszcze przed samym formalnym zdefiniowaniem rodziny oraz określeniem jej struktury, czy ról, które odgrywały osoby ją tworzące. W pewnych kulturach czy społeczeństwach była i jest czymś normalnym i nie jest definiowana, jako zjawisko negatywne, zagrożone sankcją społeczną czy prawną, jest pewną akceptowalną normą. W ogólnie rozumianej kulturze europejskiej zjawisko przemocy w rodzinie jest definiowane jako coś negatywnego i zagrożonego sankcją prawną. W szczególności ochroną prawną objęte są dzieci a Organizacja Narodów Zjednoczonych w Konwencji o prawach dziecka⁵ określiła w art. 19 1, że Państwa-Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodzica(ów), opiekuna(ów) prawnego(ych) lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.

Ponad 25 krajów do swojego prawodawstwa wprowadziło przepisy prawa chroniące dzieci przed przemocą w rodzinie ⁶. Ochrona dziecka przed przemocą znalazła się również w polskim prawodawstwie w szczególności w Art.72 ust. 1-3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Rzeczpospolita Polska który zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka⁷. Oczywiście samej ochronie przed przemocą w rodzinie nie podlegają jedynie dzieci, również pozostali członkowie rodziny są przed nią prawnie chronieni. Zarówno Organizacja Narodów Zjednoczonych jak również Rada Europy w wielu aktach prawnych i dokumentach wskazują na taką ochronę w Deklaracji ONZ o podstawowych zasadach sprawiedliwości dla ofiar przestępstw; Konwencji o zwalczaniu handlu

⁴ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,10943,vp,13290.pdf>.

⁵ Konwencja o prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r.). W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ podaje do powszechnej wiadomości: W dniu 20 listopada 1989 r. została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Konwencja o prawach dziecka w następującym brzmieniu: KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA <https://brpd.gov.pl/konwencja-o-prawach-dziecka>.

⁶ Jagoda Tracz-Dral. *Przeciwdziałanie przemoc w rodzinie na tle wybranych rozwiązań legislacyjnych*. Opracowania tematyczne OT-583. Biuro Analiz i Dokumentacji Kancelarii Senatu, 2010.

⁷ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>

ludźmi; Oświadczeniu Rządowym z dnia 8 września 1922 r. w przedmiocie przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Międzynarodowego Porozumienia z dnia 18 maja 1904 roku i do Międzynarodowej Konwencji z dnia 4 maja 1910 roku, podpisanych w Paryżu, dotyczących zwalczania handlu żywym towarem; Protokole o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 15 listopada 2000 r.; Protokole o zmianie Konwencji o zwalczaniu handlu kobietami i dziećmi, zawartej w Genewie dnia 30 września 1921 r. oraz Konwencji o zwalczaniu handlu kobietami pełnoletnimi, zawartej w Genewie dnia 11 października 1933 roku podpisany w Lake Success dnia 12 listopada 1947 r.; Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r. (Dz. U. z dnia 25 września 1995 r.); Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych; Europejskiej Konwencji o zapobieganiu torturom oraz niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, sporządzona w Strasburgu w dniu 26 listopada 1987 r.; Europejskiej Konwencji o wykonywaniu praw dzieci, sporządzonej w Strasburgu dnia 25 stycznia 1996 r.; Konwencji w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytutki (Dz. U. z dnia 21 października 1952 r.); Międzynarodowej Konwencji o zwalczaniu handlu kobietami i dziećmi, podpisana w Genewie dnia 30 września 1921 roku; Protokole Fakultatywnym do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytutki i dziecięcej pornografii, przyjętym w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r.; Protokole Fakultatywnym do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne przyjętym w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r.

Jeżeli chodzi o ustawową ochronę przed przemocą w rodzinie to w polskim prawodawstwie można ją również odnaleźć w: Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy; Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeksie postępowania karnego; Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeksie karnym; Ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie; Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich; Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego; Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny; Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta; Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich z dnia 18 maja 2001 r.

Ponadto w polskim obrocie prawnym funkcjonują: Standardy i procedury rekomendowane przy tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; Wytyczne Prokuratora Generalnego z dnia 22.02.2016 r. dotyczące zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury Niebieskie Karty; Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

Wszystkie te akty prawne zarówno prawo unii europejskiej jak prawo krajowe tworzą pewien system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który oczywiście nie jest zawsze zbieżny i nie tworzy w pełni szczelnej i kompatybilnej ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Jeżeli chodzi o samo zjawisko przemocy w rodzinie to, można je różnie definiować. Za przemoc w rodzinie można uznać wszelkie działania jednego lub kilku członków tej samej rodziny skierowane przeciwko innym jej członkom zmierzające do osiągnięcia określonych celów z góry negatywnych dla osób doświadczających tych działań. Wśród tych negatywnych działań można wymienić wszelkiego rodzaju: zaniechania; ograniczania; zmuszania do określonych zachowań; naruszenia nietykalności cielesnej; deprivację; ograniczenia wolności; izolowanie; ośmieszania w środowisku lokalnym; oraz wiele innych działań. Odnosząc się natomiast do definicji legalnej w polskim prawie zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie art. 2 pkt. 2) przemoc w rodzinie ⁸, to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny i osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie w rozumieniu ustawowym, upraszczając ,to jednorazowe lub powtarzające się działania naruszające określone prawa osoby lub osób.

Przemoc w rodzinie jest również definiowana przez pryzmat dziedzin nauki, które mogą się nią zajmować. W ujęciu psychologicznym będzie mowa o jest skutkach i oddziaływania na jednostkę i pozostałych członków rodziny w zakresie społecznego ich funkcjonowania i szkód zdrowotnych. W znaczeniu ekonomicznym będą, to określone straty finansowe w rozumieniu rodzinnym lub pauperyzacji rodziny czy grup społecznych dotkniętych przemocą w rodzinie. W ujęciu socjologicznym będą to, określone skutki społeczne dla funkcjonowania rodzin i w szerokim ujęcie szkody dla społeczeństwa, jako całości.

Bez względu na rodzaj dziedziny nauki zajmującej się przemocą w rodzinie można wydzielić pewne fazy przemocy w rodzinie. Pierwszą fazą, jest ta, która związana jest ze wzrostem napięcia pomiędzy członkami rodziny, zwłaszcza dorosłymi. Rozpoczynają się konflikty, kłótnie z byle powodu, agresywne zachowania. U podłoża tej fazy może leżeć wiele przyczyn np. choroba

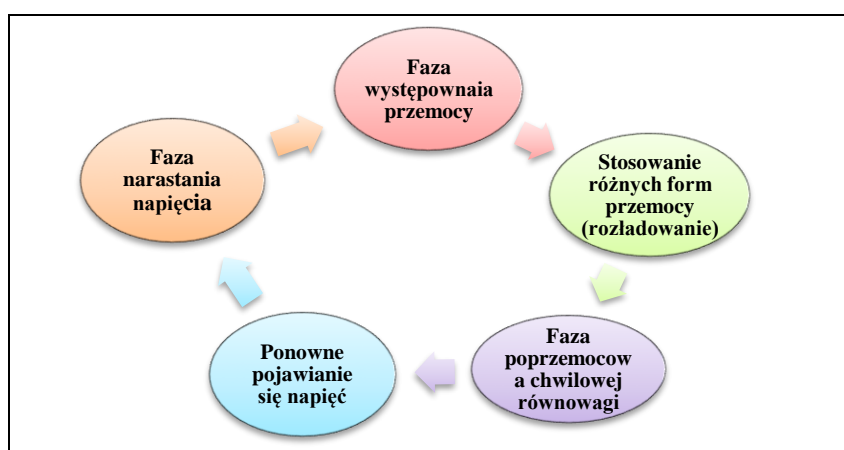
⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U z 11 lutego 2020 r., poz. 218 z późn. zm.).

psychiczna, uzależnienia, rozbieżne oczekiwania, frustracje, niezaspokojone potrzeb. Faza ta, może się przekształcić w drugą, która jest związana z potrzebą gwałtownego rozładowania napięć indywidualnych i wewnątrzrodzinnych. Zazwyczaj prowadzi do otwartej przemocy w różnych jej postaciach. Do rodzajów tej przemocy w rodzinie możemy zaliczyć:

1. Przemoc fizyczną, która polega na bezpośrednim naruszeniu nietykalności cielesnej drugiej osoby przez sprawcę przemocy w tym np. szarpanie, popychanie, uderzenie, spoliczkowanie, okaleczenie, pozbawienie wolności.
2. Przemoc ekonomiczną, polegającą na ograniczaniu dostępu do środków finansowych, udostępnianie ich po określonych warunkami często społecznie nieakceptowanymi, zabieranie środków finansowych lub niekontrolowane korzystanie z nich przez sprawcę przemocy.
3. Przemoc psychiczną, która ma prowadzić do obniżenia poczucia wartości i samopoczucia psychicznego ofiary. Polega między innymi na wyzwiskach, poniżaniu, upokarzaniu, groźbach, zastraszaniu.
4. Przemoc seksualną, która prowadzi do zmuszania do obcowania płciowego ze sprawcą przemocy, w tym często do gwałtów (nieuświadomionych przez ofiary) oraz na nieakceptowanych praktykach seksualnych ze strony sprawcy przemocy.

Po tej fazie przemocy, dochodzi to trzeciej fazy przemocy w rodzinie, która jest konsekwencją drugiej, po rozładowaniu napięć dochodzi do uspokojenia, w tym relacji pomiędzy ofiarą lub ofiarami przemocy a jej sprawcą lub sprawcami. Cały ten cykl przemocy poprzez realizację poszczególnych faz może trwać wiele lat i powtarzać się z różną częstotliwością. Graficznie cykl tej przemocy w rodzinie można zobrazować w następujący sposób.

Rysunek 1. Fazy przemocy w rodzinie

Jak wynika, z rysunku nr 1 przemoc w rodzinie ma określone fazy, które mogą występować wielokrotnie w ciągu tygodnia, miesiąca czy lat. Częstotliwość ich występowania zależy jest natomiast od rodzaju napięć, i ich źródeł, a w każdej rodzinie mogą mieć one inne podłoże. To od ich dokładnego poznania i zdiagnozowania zależy jest pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i podejmowania działań profilaktycznych w tym opracowania Gminnego programu.

3. Zasadnicze akty prawne związane z opracowaniem i wdrożeniem programu

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie musi być oparty na ściśle określonych aktach prawa krajowego a jego wdrażanie z nimi skorelowane. Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁹. W art. 6 ust. 2 i pkt. 1) ustawy określone zostało, że **do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie**. Ponadto w art. 6 ust. 2 pkt. 2) – 4) wskazano, że w kompetencji gminy jest: **prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie; zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych**. Gmina zgodnie z art. 9a ust. 1-9 ustawy podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz lub prezydent miasta a w jego skład wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej; gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; policji; oświaty; ochrony zdrowia; organizacji pozarządowych; Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta. W skład zespołu mogą również wchodzić kuratorzy sądowi i prokuratorzy; przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pracami zespołu interdyscyplinarnego kieruje wybierany spośród jego członków przewodniczący. Obsługę organizacyjno – techniczną zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818) – centrum usług społecznych. Jest to obsługa techniczna i organizacyjna a nie merytoryczna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Drugim aktem prawnym, który związany jest na poziomie gminnym z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁰. W art. 2 ust. 1 pkt. 7) określono, że działania dotyczące przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowane polityki społecznej w szczególności poprzez między innymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Powyższe związane jest z art. 24 ustawy, w którym to określono, że osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo

⁹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U z 11 lutego 2020 r., poz. 218 z późn. zm.).

¹⁰ Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U z dnia 19 listopada 2019 roku poz. 2277 z późn. zm.).

systematycznie zakłócają spójność lub porządek publiczny, kieruje się na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. Bardzo często jest tak, że to właśnie problem z nadużywaniem alkoholu generuje przemoc w rodzinie. Z uwagi na powyższe w pierwszej kolejności należy zdiagnozować czy w rodzinie nie występuje problem z alkoholem a jeżeli tak, to należy poddać potencjalnego sprawcę przemocy w rodzinie leczeniu odwykowemu, stacjonarnemu lub niestacjonarnemu.

Trzecim zasadniczym aktem prawnym związanym z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na poziomie gminnym jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹¹. W art. 7 i pkt. 7) wskazuje się, że pomoc społeczna jest udzielana osobom i rodzinom w szczególności między innymi z powodu przemocy w rodzinie. W art. 47 ust. 1 - 4 określono, że jedynym z działań jest interwencja kryzysowa. Interwencja ta polega na natychmiastowej pomocy specjalistycznej w tym schronieniu do 3 miesięcy. Matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogą w ramach interwencji kryzysowej znaleźć schronienie i wsparcie w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Do tych domów mogą być również przyjmowani ojcowie z małoletnimi dziećmi albo inne osoby sprawujące opiekę prawną nad dziećmi. W ramach pomocy i wsparcia osoby i rodziny, które dotknięte są przemocą w rodzinie mogą ponadto korzystać z całego wachlarza wsparcia oferowanego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w tym z pracy socjalnej. Ponadto w ramach działań pracownik socjalny na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie art. 12a. 1.- w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Działania te musi on jednak podejmować wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką. Zasady postępowania funkcjonariusza Policji określa w tym zakresie rozporządzenie¹².

Czwartym aktem prawnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020¹³. W ramach Programu określone zostały jego główne cele, do których należy zaliczyć cel główny: zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Natomiast cele szczegółowe określone zostały w następujący sposób; zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie; zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu

¹¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U z dnia 26 października 2020 roku poz. 1876).

¹² ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U z 2011 nr 81 poz. 448).

¹³ Uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 (Dz. U z dnia 9 czerwca 2014 r. poz. 445).

przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia, jakości i dostępności świadczonych usług. Powyższe cele powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w Gminnym Programie.

Ponadto założenia Gminnego Programu powinny uwzględniać Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -2020¹⁴ w szczególności cele związane ze: zwiększeniem dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie; zwiększeniem skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; zwiększeniem kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; wzmocnieniem współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gminny Program powinien uwzględniać także określone w Aktualizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej na lata 2013-2020¹⁵ cele i działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w szczególności cel strategiczny nr V tj. Dążenie do zmniejszania występowania przemocy w rodzinie i ograniczanie negatywnych skutków przemocy w rodzinie oraz cele strategiczne: ograniczanie występowania przemocy w rodzinie; poprawę funkcjonowania rodzin i osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Powinien również wpisywać się w działania związane z realizacją powyższych celów określonych w Aktualizacji strategii oraz cele zawarte w projekcie nowej Strategii (...) tj.: Dążenia do zmniejszania skali występowania przemocy w rodzinie i ograniczanie negatywnych skutków przemocy w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Nisko.

4. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kontekstu ogólnopolskiego

W Polsce zjawisko przemocy w rodzinie nie jest zjawiskiem nowym. Przed rokiem 2005 głównie z tym zjawiskiem stykali się pracownicy socjalni, policjanci, prokuratorzy, przedstawiciele służby zdrowia w tym lekarze, pracownicy urzędów gmin i miast oraz pracownicy wymiaru sprawiedliwości. Oczywiście ofiary przemocy w rodzinie oraz sprawcy byli nią dotknięci. Zjawisko to, jednak nie był dobrze zdefiniowane oraz w odczuciu społecznym pejoratywnie nazywane. W okresie tym zjawisko przemocy w rodzinie było głównie „zwalczane” przez interwencję policji, pracowników socjalnych i nie często kończyło się na sali sądowej skazaniem sprawcy przemocy w rodzinie. Do przemocy w rodzinie z reguły podchodzono z większą pobłażliwością. Brak było również systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz placówek specjalistycznych wspierających ofiary przemocy w rodzinie. Po wejściu „w życie” w 2005 roku ustawy o przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wdrożeniu procedury „Niebieskiej Karty” liczba zgłaszanych i odnotowywanych przypadków przemocy w rodzinie zaczęła rosnąć. Wpływ na to miał

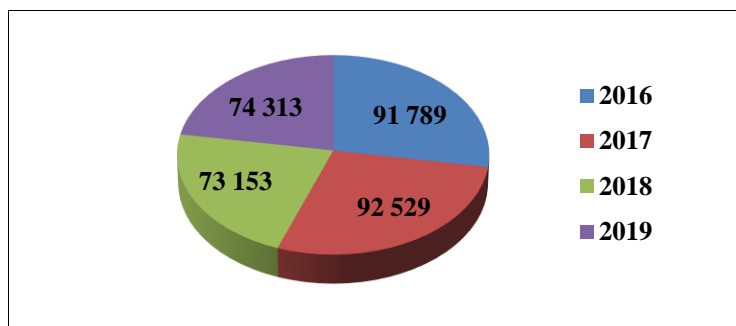
¹⁴ Załącznik do Uchwały Nr XLV/927/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2014 r., Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -2020.

¹⁵ Uchwała Nr XV/110/15 Rady Miejskiej w Nisku z dnia 18 listopada 2015 roku w sprawie aktualizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej na lata 2013-2020.

między innymi wzrost poziomu wiedzy i świadomości pracowników różnych służb społecznych i instytucji samorządowych, państwowych, którzy częściej zgłaszali zjawiska przemocy w rodzinie, co stało się wręcz ich obowiązkiem ustawowym. Wzrosła również w tym zakresie świadomość ofiar przemocy w rodzinie, (dzięki kampaniom społecznym, poradnictwu prawnemu), co wpłynęło, na to, że coraz „śmielej” zgłaszali występowanie przemocy w rodzinie.

Jeżeli chodzi o zjawisko przemocy w rodzinie w Polsce to, jego skalę można określić na podstawie danych statystycznych Komendy Głównej Policji w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”

Wykres 1. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” w latach 2016-2019

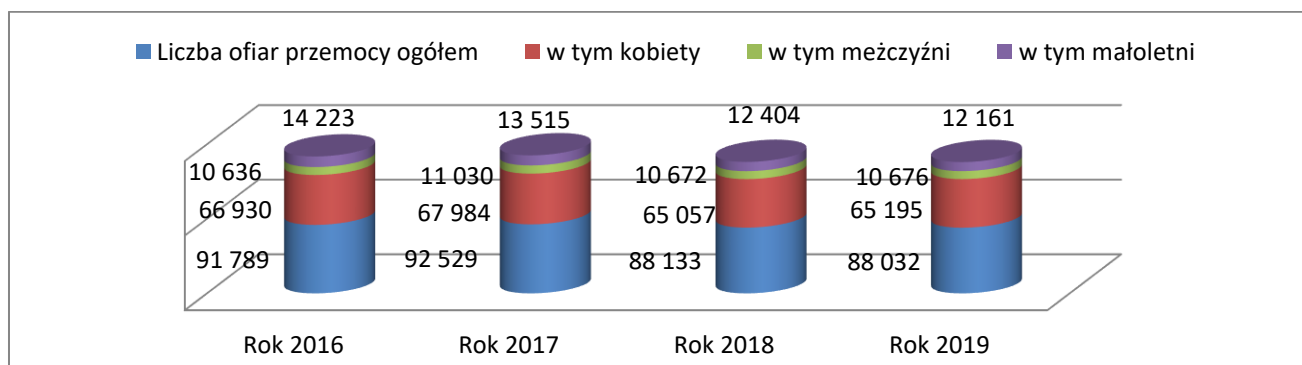

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji za lata 2016-2019. <http://www.statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863.Przemoc-w-rodzinie.html>.

Z danych zwartych na wykresie wynika, że liczba wypełnionych nowych „Niebieskich Kart” największa była w 2016 roku i wynosiła przeszło 91 789 ,w 2019 roku ich liczba zmalała o 17 476 wypełnionych „Niebieskich Kart”, czyli o blisko 23,51%.

Jeżeli chodzi o obszar terytorialny, w którym wypełniano „Niebieskie Karty” to większą ich liczbę stanowiły wypełniane w miastach. W 2019 roku było 43 103 „Niebieskich Kart” wypełnionych w miastach przy 31 210 wypełnionych na wsi¹⁶.

Wykres 2. Ogólna liczba ofiar przemocy w rodzinie w latach 2016-2019

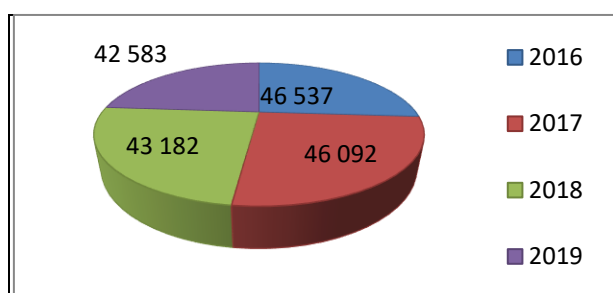
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji za lata 2016-2019. <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863.Przemoc-w-rodzinie.html>.

¹⁶ <https://www.statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/137709.Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>. Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskiej Karty” za 2019 rok. Komenda Główna Policji.

Z danych zawartych na wykresie nr 2 wynika, że liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem jest bardzo wysoka. W 2016 roku wynosiła 91 789 osób, w 2017 roku było to 92 529 osób, a w 2018 roku 88 133 osób i w 2019 roku równa była 88 032 osób. Tym samym zmalała w 2019 roku ogólna liczba ofiar przemocy w rodzinie w stosunku do lat 2016-2018. Głównymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety. Mężczyzn, jako ofiar przemocy w rodzinie jest o wiele mniej. W 2019 roku ich udział w ogólnej liczbie ofiar przemocy w rodzinie stanowił 12,12% przy 74,05% kobiet i 13,83% małoletnich dzieci. Liczba ofiar przemocy w rodzinie począwszy od 2018 roku wykazywała tendencję spadkową i odnotowano spadek liczby ofiar przemocy w rodzinie ogółem.

Jeżeli chodzi o korelacje pomiędzy znajdowaniem się pod wpływem alkoholu i występowaniem przemocy w rodzinie, to należy stwierdzić, że ona występuje nader często. Bardzo często jest tak, że to problem z alkoholem wpływa wprost na występowanie przemocy w rodzinie, jest jej motorem napędowym. Sprawcy przemocy znajdując się pod wpływem alkoholu, w wielu przypadkach wykazują większą brutalność w zachowaniu i działaniu, prowadzi to do większych szkód zdrowotnych dla ofiar przemocy w rodzinie. W pierwszej kolejności, w takich przypadkach należy kierować takie osoby na leczenie odwykowe. Jeżeli chodzi o sprawców przemocy, będących pod wpływem alkoholu, to dane zawarto na wykresie nr 3.

Wykres 3. Liczba podejrzanych sprawców przemocy w Polsce znajdujących się pod wpływem alkoholu w latach 2016- 2019

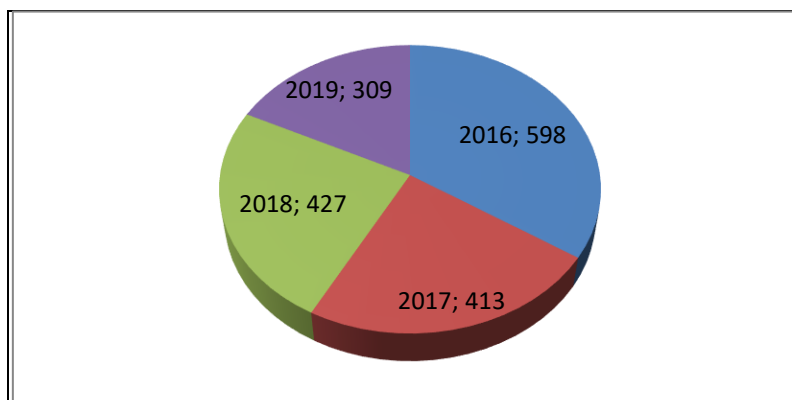

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji za lata 2016-2019. <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Z danych zawartych na wykresie 3 wynika, że bardzo duża liczba osób znajdujących się pod wpływem alkoholu jest potencjalnymi sprawcami przemocy w rodzinie, z tendencją malejącą począwszy od 2016 roku. Uśredniając analizowane lata, procentowy udział osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie znajdujących się pod wpływem alkoholu w stosunku do ogółu osób podejrzanych o stosowanie przemocy wynosił 49,48%.

W przypadku występowania przemocy w rodzinie bardzo istotne jest zabezpieczenie dobra małoletnich dzieci i takie czynności również podejmowali policjanci, co obrazują dane zawarte na wykresie nr 4.

Wykres 4. Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji za lata 2016-2019. <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Z danych zwartych na wykresie 4 wynika, że liczba dzieci umieszczanych w niezagrażającym im miejscu w 2019 roku spadła w stosunku do poprzednich lat tj. 2016-2018. W 2019 roku był to łącznie 309 dzieci tj. spadek o 289 dzieci w stosunku do 2016 roku i o 118 w stosunku do 2018 roku.

Jeżeli chodzi o zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko, to zjawisko oczywiście występuje, podobnie jak w pozostałych gminach powiatu niżańskiego. W Gminie i Mieście Nisko działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego siedziba mieści się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nisku. Obsługę techniczną – organizacyjną Gminnego Zespołu (...) zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku. Z danych sprawozdawczych Gminnego Zespołu (...), wynika, że przemoc w rodzinie dotyka wielu rodzin w Gminie i Mieście Nisko. Diagnozując skalę przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko nie da się jej określić z pełną dokładnością, co wynika z faktu, że część osób i rodzin nie zgłasza występowania przemocy w rodzinie do różnych instytucji, czy służb. Nie są również podejmowane w tych rodzinach interwencje Policji lub innych instytucji w tym Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku, Sądu Rejonowego w Nisku. Ponadto najbliższa rodzina, czy otoczenie społeczne, w tym sąsiedzi, osoby obce pomimo posiadanej wiedzy o podejrzeniu występowania przemocy w rodzinie nie zgłaszają tego faktu. Często również samym ofiarom przemocy w rodzinie i członkom jej rodziny trudno jest przerwać znowę milczenia, w zakresie występowania przemocy w rodzinie (wstyd, poczucie winy, obawa przed agresją, naznaczeniem społecznym). Tym samym, zawsze jest tak, że zdiagnozowana skala zjawiska przemocy w rodzinie jest niedoszacowana, z reguły wyższa od oficjalnych statystyk.

Dane dotyczące skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko można określić na podstawie Ankiety sprawozdawczych z poszczególnych lat oraz danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Nisku. Ponadto w 2017 roku była przeprowadzona diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko oraz w 2019 roku diagnoza lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko, które również są użytecznymi źródłami danych o skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko.

Tabela 1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie występująca w Gminie i Mieście Nisko w latach 2016 – 2019

Nazwa kategorii	Lata			
	2016	2017	2018	2019
Łączna liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	77	72	66	45
Liczba poszkodowanych kobiet	97	92	86	54
Liczba poszkodowanych dzieci	52	81	62	51
Liczba prowadzonych postępowań/spraw przez Grupy robocze w ramach procedury „Niebieska Karta”	89	72	66	47
Łączna liczba zakończonych postępowań w ramach procedury „Niebieska Karta”	41	50	52	37
Liczba ogółem sporządzonych „Niebieskich Kart A”	89	82	54	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ankiety dotycząca skali zjawiska przemocy w rodzinie. Ankiety za lata 2016-2019.

Z danych zawartych w tabeli nr 1 wynika, że łączna liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy zaczęła maleć począwszy od 2016 roku. W 2016 roku liczba rodzin, w których występowało zjawisko przemocy wynosiła 77. W 2019 roku było to natomiast 45 rodzin, czyli o 32 rodziny mniej. Zaczęła również maleć począwszy od 2016 roku liczba poszkodowanych kobiet i w 2019 roku wyniosła 54. Zmalała również liczba poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie dzieci i wynosiła ona 51 dzieci w 2019 roku. Znacznie zmalała natomiast liczba prowadzonych postępowań przez grupy robocze w ramach procedury „Niebieskiej Karty” i wynosiła 47 w 2019 roku, w stosunku do 89 w 2016 roku. Liczba zakończonych postępowań w ramach procedury „Niebieskiej Karty” wynosiła 37 w 2019 roku w stosunku do 41 w 2016 roku. Oznacza to, że zjawisko przemocy w rodzinie w wielu przypadkach nie jest epizodyczne i często trwa dłużej. Jeżeli chodzi o liczbę ogółem sporządzonych „Niebieskich Kart A” ich liczba wynosiła w 2016 roku 89, a w roku 2019 roku było ich 40, czyli o 55% mniej. Tym samym począwszy od 2016 roku w tym zakresie odnotowywano stałą tendencję spadkową. Uwzględniając powyższe dane należy przyjąć, że przemoc nadal występuje w Gminie i Mieście Nisko, choć jej skala zmalała. Ponadto należy stwierdzić, że przemoc ma „płeć”. Główne ofiary przemocy w rodzinie to kobiety i dzieci w bardzo małym stopniu mężczyźni. Domniemani sprawcy przemocy to głównie mężczyźni. Należy również stwierdzić, że pomimo spadku liczby „Niebieskich Kart” coraz więcej jest „trudnych spraw” o przewlekłym charakterze przemocy w rodzinie.

Ponadto z analizy ankiet wynika, że dominującymi formami przemocy w rodzinie są: przemoc fizyczna; przemoc psychiczna/emocjonalna; przemoc ekonomiczna; połączenie tych wszystkich form. Tym samym w Gminie i Mieście Nisko występują wszystkie powszechnie definiowane formy przemocy w rodzinie. Głównymi instytucjami, które sporządzały formularz „Niebieskiej Karty A” wszczynający procedurę była Komenda Powiatowa Policji w Nisku, oraz w nielicznych przypadkach przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku, głównie pracownicy socjalni. Tym samym

to policjanci i pracownicy socjalni wszczynali procedurę działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko. Jeżeli chodzi o sprawców przemocy w rodzinie, to w dużej części przypadków znajdowali się oni pod wpływem alkoholu.

Z danych zgromadzonych z Komendy Powiatowej Policji w Nisku za lata 2016 – 2019 wynika, że liczba interwencji domowych w Gminie i Mieście Nisko jest nadal znaczna. Nie wszystkie interwencje domowe dotyczą natomiast procedury „Niebieskiej Karty”. W tabeli nr 2 zawarto w tym zakresie stosowane dane.

Tabela 2. Liczba interwencji domowych w Gminie i Mieście Nisko przeprowadzonych przez Policjantów Komendy Powiatowej Policji w Nisku w latach 2016 - 2019

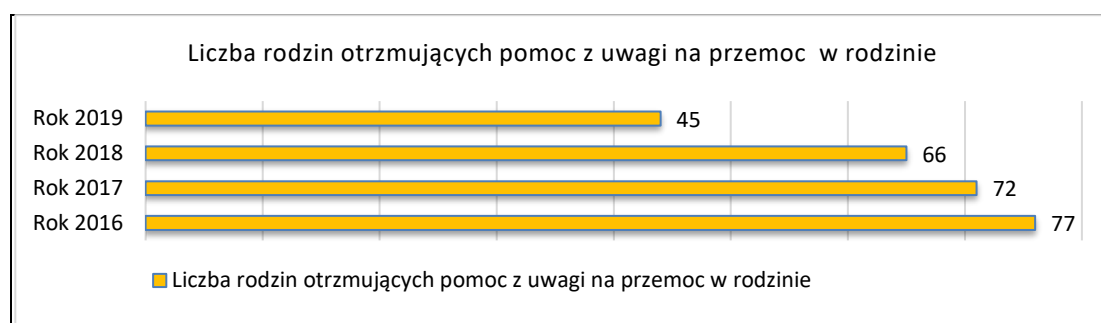
Nazwa kategorii	Lata			
	2016	2017	2018	2019
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem	222	392	349	348
Liczba interwencji domowych w rodzinie dotyczących przemocy w rodzinie /procedura „Niebieska Karta”	50	33	25	16

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Nisku. Sprawozdania z realizacji zadań oraz informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy i Miasta Nisko z lat 2016-2019. <http://bip.nisko.kpp.policja.gov.pl/>

Z danych zawartych w tabeli nr 2 wynika, że liczba interwencji domowych w Gminie i Mieście Nisko podejmowanych przez Policjantów Komendy Powiatowej Policji w Nisku w latach 2016 – 2019 pozostawała na wysokim poziomie. W 2019 roku było tych interwencji 348. Natomiast w analizowanych latach zaczęła spadać liczba interwencji domowych z uwagi na przemoc. W 2019 roku było ich jedynie 16 w porównaniu w 50 interwencjami w 2016 roku. Nastąpił w tym zakresie spadek o 68%. Nie oznacza to, że przemoc w rodzinie znacznie się zmniejszyła. Podejmowane działania prewencyjne i monitoringowe nie są bez znaczenia w tym zakresie.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku wynika, że pewna liczba rodzin otrzymuje pomoc z uwagi na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie. Na wykresie nr 5 zawarto dane dotyczące liczby rodzin otrzymujących pomoc z uwagi na przemoc w rodzinie.

Wykres 5. Liczba rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku w latach 2016 – 2019 z uwagi na przemoc w rodzinie.

Z danych zawartych na wykresie nr 5 wynika, że liczba rodzin otrzymujących wsparcie i pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku z uwagi na przemoc w rodzinie zmalała w 2019 roku w stosunku do lat 2016 - 2018. W 2016 roku było to 77 rodzin, w 2017 roku, wynosiła ona 72 rodziny, a w 2018 roku 66 rodzin. Natomiast w 2019 roku było to 45 rodzin. Przy powyższych statystykach należy uwzględnić fakt, że liczba osób w tych rodzin, jest większa od liczby rodzin otrzymujących wsparcie z uwagi na przemoc w rodzinie. Jest ona kilkakrotnie większa.

Z informacji zawartych w *Raporcie z diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko z lipca 2017 roku*¹⁷ wynika, że udokumentowane zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko dotyczyło 1,04% ogółu mieszkańców i ogółu rodzin, a zjawisko przemocy w rodzinie dotyczyć może 3,0% ogółu mieszkańców i ogółu rodzin Gminy i Miasta Nisko. Natomiast z *Raportu z diagnozy lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko z 2019 roku* wynika, że udokumentowane zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko dotyczyło 0,86% ogółu mieszkańców i ogółu rodzin, a samo zjawisko przemocy w rodzinie może dotyczyć 3,13% ogółu mieszkańców i ogółu rodzin w Gminie i Mieście Nisko¹⁸. Rzeczywista skala zjawiska natomiast może być natomiast wyższa.

Aby niwelować i ograniczać zjawisko przemocy w rodzinie należy tym samym prowadzić przede wszystkim działania: interwencyjne; naprawcze; profilaktyczne; edukacyjne i to na nich powinien być oparty Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Ponadto w Gminnym Programie (...), należy uwzględnić rekomendacje zawarte w Raportach (...) poniżej przytoczone:

- 1) Uwzględniając to, że główni sprawcy przemocy w rodzinie to mężczyźni: mąż; partner; konkubent należy położyć większy nacisk na działania profilaktyczne i interwencyjne w stosunku do tej grupy osób oraz należy wzmocnić działania na rzecz odseparowania sprawcy od ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększyć liczbę wizyt w rodzinach doświadczających przemocy w rodzinie,
- 2) Z uwagi na to, że głównymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety oraz dzieci należy rozszerzyć działania profilaktyczne i terapeutyczne w stosunku do nich. Zwiększyć należy również dostęp do psychologów, terapeutów, psychiatrów, neurologa dziecięcego, pedagogów, świetlic, pracowników socjalnych, asystentów rodziny i innych specjalistów oraz rozważyć możliwość utworzenia specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko,
- 3) Z uwagi na to, że sprawcy przemocy w rodzinie bardzo często są pod wpływem alkoholu lub mają problem z nadużywaniem alkoholu należy poprawić skuteczność działań profilaktycznych w tym zakresie oraz kierowania osób na leczenie odwykowe,
- 4) Ze względu na to, że znaczna części całości osób badanych nie brała udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub szkoleniach pokrewnych, należy wdrożyć

¹⁷ Raport z diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko z lipca 2017 roku. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku.

¹⁸ Raport z diagnozy lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Nisko. Przygotowany w ramach realizacji projektu Razem przeciwko zjawisku przemocy w rodzinie. 2019.

skuteczny system praktycznych szkoleń oraz podnoszenia kompetencji pracowników różnych instytucji gminnych i innych instytucji, które współpracują w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym przede wszystkim członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,

5) Z uwagi na to, że badania wskazują na deficyty kadrowe, lokalowe i finansowe w gminnym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy rozważyć możliwość zwiększenia zaplecza kadrowego i lokalowego związanego z obsługą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Nisko,

6) Pomimo pozytywnych ocen współpracy pomiędzy instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy usprawnić przepływ informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz dobrać odpowiednie kanały komunikacji,

7) W zakresie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie należy poprawić frekwencję na spotkaniach Zespołu i Grup roboczych,

8) Jeżeli chodzi o działania profilaktyczne należy położyć większy nacisk na lokalne akcje informacyjne i profilaktyczne w zakresie informacji dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie: definiowania przemocy w rodzinie; form przemocy; instytucji pomocowych; konsekwencji dla sprawców przemocy w rodzinie.

5. Odbiorcy Programu

Odbiorców Programu można zdefiniować, jako osoby, podmioty lub instytucje, które będą objęte oddziaływaniem programu. Oddziaływanie to, będzie polegało z jednej strony na bezpośrednim uczestnictwie w zaplanowanych w programie działaniach, a z drugiej na jego kształtowaniu poprzez wpływ na strukturę Programu. Tym samym odbiorców programu można podzielić na instytucjonalnych i nieinstytucjonalnych. Do tych pierwszych możemy zaliczyć przedstawicieli różnych instytucji i profesji z nimi związanych. Do drugich zaliczamy osoby i rodziny objęte bezpośrednim oddziaływaniem Programu. Główni odbiorcy programu zostali przedstawieni na rysunkach nr 1 i 2.

Rysunek 2. Główni odbiorcy Programu Instytucjonalni

Główni Odbiorcy Programu instytucjonalni

- Ośrodek Pomocy Społecznej (pracownicy socjalni, asystenci rodziny)
- Komenda Powiatowa Policji (policjanci - dzielnicowi)
- Szkoły (nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy)
- Placówki Wsparcia Dziennego (opiekunowie, wychowawcy)
- Prokuratura Rejonowa (prokuratorzy)
- Sąd Rejonowy (sędziowie, kuratorzy)
- Placówki Służby Zdrowia (pielęgniarki środowiskowe, lekarze, terapeuci uzależnień)
- Urząd Gminy i Miasta Nisko (przedstawiciele Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Profilaktyki)
- Organizacje Pozarządowe (wolontariusze, specjaliści)
- Inne instytucje i organizacje

Rysunek 3. Główni odbiorcy Programu nieinstytucjonalni

Główni Odbiorcy Programu nieinstytucjonalni

- **Mieszkańcy Gminy i Miasta Nisko w tym:**
- rodziny i osoby doświadczające przemocy w rodzinie
- rodziny i osoby objęte procedurą "Niebieskiej Karty"
- rodziny i osoby zagrożone występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie
- dzieci i młodzież doświadczająca przemocy w rodzinie lub nią zagrożona
- sprawcy przemocy w rodzinie i potencjalni sprawcy

Główni odbiorcy Programu to instytucje i ich pracownicy, którzy pracują z osobami i rodzinami zagrożonymi przemocą w rodzinie i jej doświadczającymi oraz osoby i rodziny doświadczające przemocy w rodzinie lub będące nią zagrożone. Poza tymi odbiorcami Programu, można jeszcze wskazać wszystkich mieszkańców Gminy i Miasta Nisko, jako potencjalnych odbiorców akcji edukacyjno – informacyjno – profilaktycznych, jak również włączających się w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie np. poprzez zgłoszenie jej występowania lub podejmowanie bezpośrednich interwencji. Tym samym zakres odbiorców programu może być bardzo szeroki, a powyżej wymieniony schemat przedstawia tych, którzy z pewnością będą odbiorcami Programu.

6. Ramy czasowe realizacji Programu

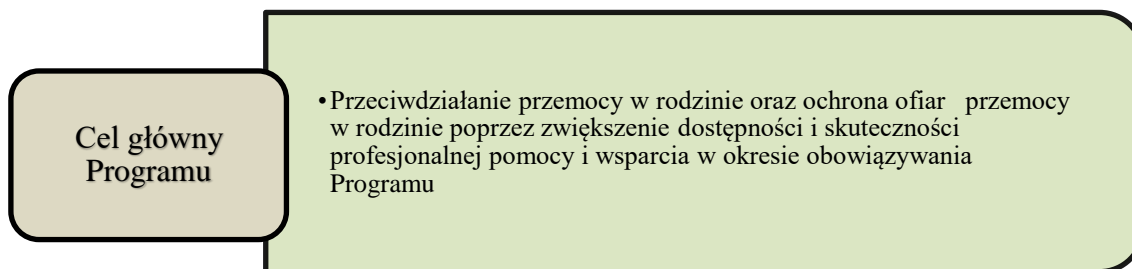
Zakładane ramy czasowe Programu obejmują okres 2021-2023, przy czym większość zaplanowanych zadań i działań w Programie planuje się przeprowadzić do 30 listopada 2023 roku.

7. Cel główny Programu i cele szczegółowe

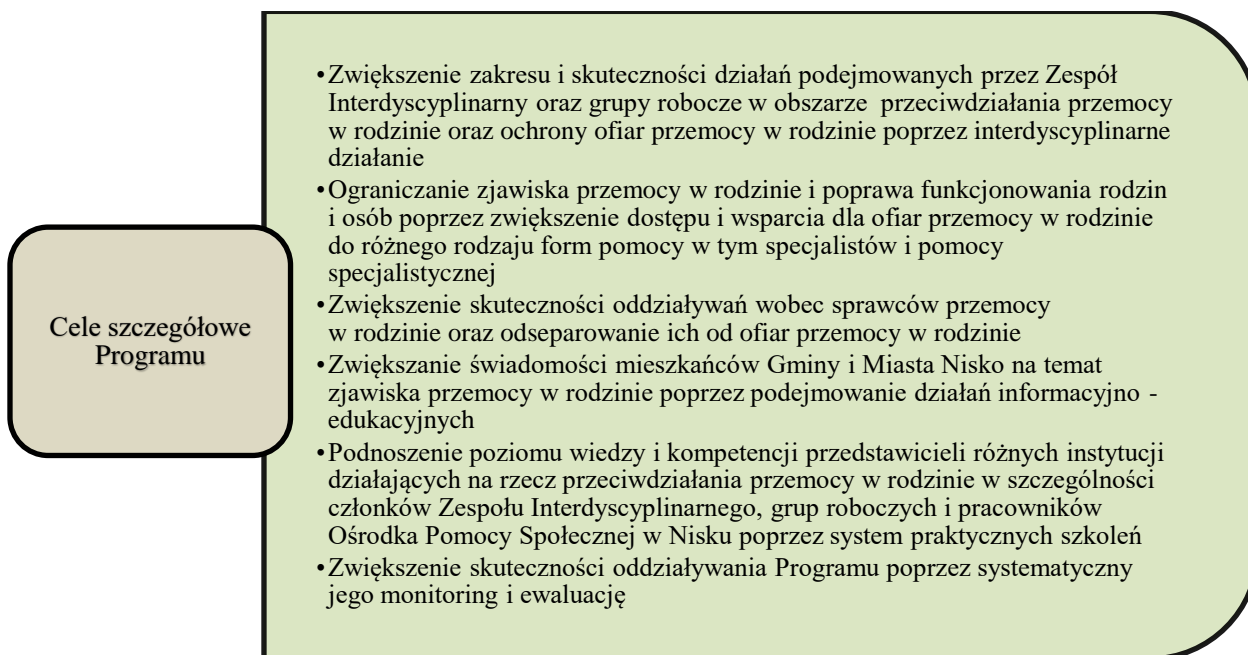
Cele Programu to, nic innego jak wskazówki, w jakim kierunku będą zmierzały działania Programu. Ponadto cele Programu muszą uwzględniać akty prawne i wpisywać się diagnozę, w programy i strategię wyższego szczebla, o których była mowa w punkcie 3 niniejszego Programu. Cele Programu należy podzielić na cel główny i cele szczegółowe.

Poniżej zostaną one wymienione.

Rysunek 4. Cel główny Programu

Rysunek 5. Cele szczegółowe Programu

8. Zadania i działania Programu wraz ze wskazaniem terminu realizacji oraz ich głównych realizatorów

Zadania i działania Programu muszą odnosić się do celów szczegółowych Programu i być ich kontynuacją. Takie podejście umożliwi racjonalną i efektywną realizację celów Programu oraz osiągnięcie zaplanowanych w nim efektów. Istotne znaczenie mają również orientacyjne terminy ich realizacji oraz ich realizatorzy. W tabeli nr 3 zostały one przedstawione.

Tabela 3. Zadania, działania, terminy i główni realizatorzy Programu w odniesieniu do celów szczegółowych Programu

Lp.	Cele szczegółowe	Zadania	Działania	Terminy realizacji	Główni realizatorzy
1.	Zwiększenie zakresu i skuteczności działań podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez interdyscyplinarne działania	Zintensyfikowanie prac Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz podejmowanie nowych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań interwencyjnych i monitoringowych w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie. 2. Podejmowanie działań interwencyjnych w środowiskach, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie. 3. Diagnostowanie środowisk, w których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. 4. Opracowanie i realizacja indywidualnego planu pomocy dla osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. 5. Stały monitoring rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie. 6. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których istnieje podejrzenie przemocy w rodzinie i w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie. 7. Dokumentowanie efektów podejmowanych działań w stosunku do rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie co, do których istnieje podejrzenie występowania przemocy w rodzinie. 8. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”. 9. Realizowanie działań projektowych w tym współpraca z Klubem Integracji Społecznej działającym w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej i pozyskiwanie środków na ten cel. 	2021 - 2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w tym w szczególności Przewodniczący Zespołu oraz grupy robocze. 2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku w tym Klub Integracji Społecznej. 3. Komenda Powiatowa Policji w Nisku.
2.	Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie i poprawa funkcjonowania rodzin i osób poprzez zwiększenie dostępu i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie do różnego rodzaju form pomocy w tym specjalistów i pomocy specjalistycznej	Ułatwienie dostępu do różnego rodzaju specjalistów i placówek specjalistycznych dla ofiar przemocy w rodzinie oraz realizacja działań na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy psychologicznej ofiarom przemocy w rodzinie w szczególności kobietom i dzieciom. 2. Udzielanie pomocy terapeutycznej ofiarom przemocy w rodzinie w szczególności kobietom i dzieciom. 3. Udzielanie pomocy socjalnej ofiarom przemocy w rodzinie. 4. Udzielanie pracy socjalnej ofiarom przemocy w rodzinie. 5. Kierowanie do rodzin z dziećmi gdzie występuje zjawisko przemocy w rodzinie asystentów rodziny. 6. Udzielania pomocy prawnej ofiarom przemocy w rodzinie. 7. Kierowanie w skrajnych sytuacjach ofiar przemocy w rodzinie do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodków Interwencji Kryzysowej, Domów Samotnej Matki a w razie potrzeby innych placówek. 8. Tworzenie grup wsparcia oraz udział ofiar przemocy w rodzinie w zajęciach oferowanych przez Klub Integracji Społecznej działający w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku. 9. Współdziałanie pomiędzy różnymi instytucjami w zakresie wspierania ofiar przemocy w rodzinie w tym poprzez podpisanie stosownych porozumień. 10. Ustalenie kanałów komunikacji oraz zasad wymiany informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 11. Poprawa frekwencji na spotkaniach Zespołu i Grup roboczych poprzez stałe informowanie o ich posiedzeniach. 12. Kierowanie spraw na Policję, do Prokuratury i Sądu w sytuacjach tego wymagających. 	2021 - 2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny. 2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku. 3. Komenda Powiatowa Policji w Nisku. 4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nisku. 5. Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia i inne placówki pomocowe dla ofiar przemocy w rodzinie. 6. Prokuratura Rejonowa w Nisku. 7. Sąd Rejonowy w Nisku. 8. Szkoły. 9. Placówki Służby Zdrowia. 10. Organizacje pozarządowe. 11. Lokalny Punkt Pokrzywdzonych Prześpięstwem.

3.	Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz odseparowania ich od ofiar przemocy w rodzinie		<ol style="list-style-type: none"> 1. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla Sprawców Przemocy w Rodzinie. 2. Podejmowanie działań na rzecz odseparowania sprawców przemocy w rodzinie od ich ofiar w tym poprzez ich eksmisję ze wspólnie zamieszkiwanych lokali. 3. Kierowanie na leczenie odwykowe, głównie w zakresie problemu nadużywania alkoholu, sprawców przemocy w rodzinie w sytuacjach tego wymagających i na terapię dla współuzależnionych. 4. Podejmowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych w stosunku do osób stosujących i podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie. 5. Kierowanie spraw do Prokuratury i na Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie przez jej sprawców. 6. Dokumentowanie podejmowanych działań i ich efektów w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie 	2021-2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny, grupy robocze. 2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku. 3. Poradnia Leczenia Uzależnień w Nisku i inne placówki leczenia uzależnień. 4. Komenda Powiatowa Policji w Nisku. 5. Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia i inne placówki pomocowe dla ofiar przemocy w rodzinie i sprawców przemocy w rodzinie. 6. Prokuratura Rejonowa w Nisku. 7. Sąd Rejonowy w Nisku. 8. Placówki Służby Zdrowia. 9. Organizacje pozarządowe.
4.	Zwiększanie świadomości mieszkańców Gminy i Miasta Nisko na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez podejmowanie działań informacyjno - edukacyjnych	Podejmowanie działań informacyjno – edukacyjnych w stosunku do mieszkańców Gminy i Miasta Nisko w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie i przeprowadzenie lokalnej kampanii informacyjnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o foldery, plakaty. 2. Realizacja działań edukacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie dla dzieci i młodzieży szkolnej przez szkoły, policję. 3. Realizacja działań edukacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie dla dzieci biorących udział w zajęciach Placówek Wsparcia Dziennego. 4. Propagowanie informacji o instytucjach i placówkach udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w postaci informacji na stronach internetowych oraz zawartych w ulotkach. 5. Otwarte spotkania mieszkańców Gminy i Miasta Nisko z Członkami Zespołu Interdyscyplinarnego. 6. Prowadzenie działań informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie dla uczestników Klubu Integracji Społecznej działającego w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej. 	2021 - 2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w tym Przewodniczący Zespołu. 2. Urząd Gminy i Miasta Nisko. 3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku w tym Klub Integracji Społecznej. 4. Szkoły i placówki oświatowe. 5. Komenda Powiatowa Policji w Nisku. 5. Placówki Wsparcia Dziennego. 6. Organizacje pozarządowe. 7. Lokalne media.
5.	Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli różnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku poprzez system praktycznych szkoleń	Realizowanie i organizowanie szkoleń, pogadanek, wspólnych spotkań z zakresu przemocy w rodzinie dla przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowane praktycznych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz przedstawicieli innych instytucji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Organizowanie i realizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli różnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mających na celu wymianę doświadczeń i usprawnienia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	2021- 2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w szczególności Przewodniczący Zespołu. 2. Urząd Gminy i Miasta Nisko. 3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku. 4. Inne instytucje i podmioty biorące udział w spotkaniach. 5. Podmioty i instytucje szkolące.
6.	Zwiększenie skuteczności oddziaływania Programu poprzez systematyczny jego monitoring i ewaluację	Prowadzenie okresowego monitoringu programu oraz okresowej jego ewaluacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie okresowego monitoringu z realizacji Programu za pomocą narzędzi monitoringowych. 2. Prowadzenie corocznej sprawozdawczości z realizacji Programu. 	2021- 2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny głównie Przewodniczący Zespołu. 2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku.

					3. Urząd Gminy i Miasta Nisko. 4. Inne instytucje i podmioty biorące udział w ocenie realizacji programu w tym udzielające informacji.
--	--	--	--	--	---

9. Wartości docelowe wskaźników do osiągnięcia w odniesieniu do celów szczegółowych i poszczególnych działań

Wartości docelowe wskaźników do osiągnięcia w ramach realizacji działań określonych w Programie i w okresie jego obowiązywania są istotne z dwóch powodów. Po pierwsze, stanowią informację dla całego procesu monitoringu oraz pozwalają na bieżącą ocenę postępów w jego realizacji. Po drugie, są narzędziem działań interwencyjnych, korekcyjnych i naprawczych w przypadkach nierealizowania lub niemożności zrealizowania niektórych działań zaplanowanych w Programie. Ponadto, stanowią wstępną informację dla procesu ewaluacji Programu. Poniżej w tabeli zawarte zostały, wskaźnik realizacji Programu do osiągnięcia w latach 2021-2023 w odniesieniu do celów szczegółowych i działań.

Tabela 4. Zaplanowane wskaźniki do osiągnięcia w ramach realizacji Programu

Numer celu	Nazwa i numer Działania	Wskaźnik	Wartość docelowa
1.	1. Podejmowane działań interwencyjnych i monitoringowych w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie	Liczba Interwencji	60
		Liczba monitoringów	300
	2. Podejmowania działań interwencyjnych w środowiskach, w których występuje zjawisko przemy w rodzinie.	Liczba interwencji	100
	3. Diagnostowanie środowisk, w których istnieje podejrzenie stosowania przemy w rodzinie.	Liczba diagnoz	50
	4. Opracowanie i realizacja indywidualnego planu pomocy dla osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	Liczba opracowanych indywidualnych planów	60
	5. Stały monitoring rodzin, w których występuje zjawisko przemy w rodzinie.	Liczba monitoringów	300
	6. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których istnieje podejrzenie przemy w rodzinie i w których występuje zjawisko przemy w rodzinie.	Liczba teczek dot. rodzin	60
	7. Dokumentowanie efektów podejmowanych działań w stosunku do rodzin, w których występuje zjawisko przemy w rodzinie co, do których istnieje podejrzenie występowania przemy w rodzinie.	Liczba teczek dot. rodzin	60
	8. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty	Liczba wszczętych procedur dot. „Niebieskich Kart”	60
	9. Realizowanie działań projektowych w tym współpraca z Klubem Integracji Społecznej działającym w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej i pozyskiwanie środków na ten cel.	Liczba działań projektowych	1
Liczba wniosków aplikacyjnych		1	
2.	1. Udzielanie pomocy psychologicznej ofiarom przemy w rodzinie w szczególności kobietom i dzieciom.	Liczba konsultacji	40
	2. Udzielanie pomocy terapeutycznej ofiarom przemy w rodzinie w szczególności kobietom i dzieciom.	Liczba konsultacji	30
	3. Udzielanie pomocy socjalnej ofiarom przemy w rodzinie.	Liczba osób otrzymujących pomoc socjalną finansową	60
		Liczba osób otrzymujących pomoc socjalną rzeczową	40
	4. Udzielanie pracy socjalnej ofiarom przemy w rodzinie.	Liczba osób korzystających z pracy socjalnej	20
	5. Kierowanie do rodzin z dziećmi gdzie występuje zjawisko przemy w rodzinie asystentów rodziny.	Liczba rodzin, do których skierowano asystenta rodziny	15
6. Udzielania pomocy prawnej ofiarom przemy w rodzinie.	Liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego	30	

	7. Kierowanie w skrajnych sytuacjach ofiar przemocy w rodzinie do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodków Interwencji Kryzysowej, Domów Samotnej Matki a w razie potrzeby innych placówek.	Liczba osób skierowanych	10
	8. Tworzenie grup wsparcia oraz udział ofiar przemocy w rodzinie w zajęciach oferowanych przez Klub Integracji Społecznej działający w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku.	Liczba grup wsparcia	2
		Liczba osób	10
	9. Współdziałanie pomiędzy różnymi instytucjami w zakresie wspierania ofiar przemocy w rodzinie w tym poprzez podpisanie stosownych porozumień.	Liczba zawartych porozumień	10
	10. Ustalenie kanałów komunikacji oraz zasady wymiany informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	Liczba wypracowanych porozumień w zakresie wymiany i przepływu informacji	10
	11. Poprawa frekwencji na spotkaniach Zespołu i Grup roboczych poprzez stałe informowanie o ich posiedzeniach	Łączna liczba osób biorących udział w spotkaniach zespołu i Grup roboczych	200
	12. Kierowanie spraw na Policję, do Prokuratury i Sądu w sytuacjach tego wymagających	Liczba spraw skierowanych na Policję	40
		Liczba spraw skierowanych do Prokuratury	40
		Liczba spraw skierowanych do Sądu	30
3.	1. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie na Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Sprawców Przemocy w Rodzinie.	Liczba skierowanych sprawców przemocy	10
	2. Podejmowanie działań na rzecz odseparowania sprawców przemocy w rodzinie od ich ofiar w tym poprzez ich eksmisję ze wspólnie zamieszkiwanych lokali.	Liczba sprawców przemocy eksmitowanych	5
		Liczba ofiar umieszczonych w placówkach specjalistycznych	15
	3. Kierowanie na leczenie odwykowe, głównie w zakresie problemu nadużywania alkoholu, sprawców przemocy w rodzinie w sytuacjach tego wymagających i na terapię dla współzależniowych.	Liczba sprawców przemocy skierowanych na leczenie odwykowe	20
		Liczba osób skierowanych na terapię dla współzależniowych	20
	4. Podejmowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych w stosunku do osób stosujących i podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.	Liczba działań interwencyjnych	30
		Liczba działań profilaktycznych	50
	5. Kierowanie spraw do Prokuratury i na Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie przez jej sprawców.	Liczba spraw kierowanych na Policję	30
Liczba spraw kierowanych na Prokuraturę		30	
6. Dokumentowanie podejmowanych działań i ich efektów w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie	Liczba teczek dot. rodzin	60	
4.	1. Przygotowanie i przeprowadzenie lokalnej kampanii informacyjnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o foldery, plakaty.	Liczba kampanii	1
		Liczba plakatów	30
		Liczba folderów	100
	2. Realizacja działań edukacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie dla dzieci i młodzieży szkolnej przez szkoły, policję.	Liczba działań edukacyjnych zrealizowanych przez szkoły	50
		Liczba działań edukacyjnych zrealizowanych przez policję	20
	3. Realizacja działań edukacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie dla dzieci biorących udział w zajęciach Placówek Wsparcia Dziennego.	Liczba działań edukacyjnych zrealizowanych przez Placówki Wsparcia Dziennego	30
	4. Propagowanie informacji o instytucjach i placówkach udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w postaci informacji na stronach internetowych oraz zawartych w ulotkach.	Liczba stron internetowych	2
	5. Otwarte spotkania mieszkańców Gminy i Miasta Nisko z Członkami Zespołu Interdyscyplinarnego.	Liczba spotkań	2
6. Prowadzenie działań informacyjny na temat zjawiska przemocy w rodzinie dla uczestników Klubu Integracji Społecznej działającego w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej.	Liczba działań	3	

5.	1. Organizowane praktycznych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz przedstawicieli innych instytucji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba szkoleń dla członków Zespołu	3
		Liczba szkoleń dla grup roboczych	4
		Liczba szkoleń dla przedstawicieli innych instytucji	3
	2. Organizowanie i realizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli różnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mających na celu wymianę doświadczeń i usprawnienia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba spotkań	4
6.	1. Prowadzenie corocznej sprawozdawczości z realizacji Programu.	Liczba sprawozdań	3
	2. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych za pomocą narzędzi badawczych pod koniec każdego roku realizacji Programu	Liczba badań ewaluacyjnych	3

10. Realizatorzy Programu

Realizatorzy programu to, podmioty odpowiedzialne za jego wdrażanie i realizację, jak również, za sprawozdawczość i monitoring. Zgodnie z art. 9a ust. 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹⁹ za obsługę techniczno – organizacyjną zespołu interdyscyplinarnego odpowiedzialny jest ośrodek pomocy społecznej. Realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku reprezentowany przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku we współpracy z Przewodniczącym Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i w porozumieniu z Burmistrzem Gminy i Miasta Nisko. Dyrektor Ośrodka może przy koordynacji Programu posiłkować się innymi pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku lub podmiotów i instytucji partnerskich. Do zasadniczych realizatorów programu należy zaliczyć:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku w tym Klub Integracji Społecznej.
2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Nisku w tym Grupy robocze.
3. Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nisku.
4. Poradnię Leczenia Uzależnień w Nisku.
5. Komendę Powiatową Policji w Nisku.
6. Poradnię Pedagogiczno – Psychologiczną w Nisku.
7. Prokuraturę Rejonową w Nisku.
8. Sąd Rejonowy w Nisku.
9. Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlice Środowiskowo –Profilaktyczne.
10. Placówki Oświatowe (szkoły).
11. Placówki Służby Zdrowia.
12. Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia, Ośrodki Interwencji Kryzysowej i inne placówki pomocowe dla ofiar przemocy w rodzinie.

¹⁹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U z 11 lutego 2020 r., poz. 218 z późn. zm.).

13. Urząd Gminy i Miasta Nisko.
14. Organizacje pozarządowe.
15. Specjaliści zewnętrzni.
16. Lokalne media.
17. Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Nisku.

11. Źródła finansowania Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie finansowany z różnych źródeł. Do podstawowych źródeł finansowania Programu należy zaliczyć:

1. Środki własne Gminy i Miasta Nisko w zakresie realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie²⁰ i ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi²¹ w tym przekazane Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Nisku.
2. Środki pozyskiwane z różnych źródeł w tym z dotacji na realizację programów i projektów własnych i zewnętrznych.

12. Zasady monitoringu, ewaluacji i sprawozdawczości Programu

Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość to trzy różne pojęcia, które charakteryzują się odmienną wewnętrzną konstrukcją.

Za prowadzenie monitoringu, ewaluacji i sprawozdawczości odpowiedzialny będzie Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku, lub pracownicy przez niego wyznaczeni a środki na ich realizację będą pochodzić z budżetu Gminy i Miasta Nisko.

W zakresie monitoringu, podejmowane będą działania związane ze zbieraniem danych od realizatorów Programu za pośrednictwem narzędzi monitoringowych określonych w załączniku nr 1 do Programu. Dane za ich pośrednictwem będą pozyskiwane raz na 12 miesięcy. W terminach: do 31.12.2021r.; 31.12.2022r.; 31.12.2023r. Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku będzie wysyłał do realizatorów Programu z miesięcznym wyprzedzeniem niezbędne wzory narzędzi do uzupełnienia i odesłania w wyznaczonym przez niego terminie. Część danych dotyczących monitoringu Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku będzie przygotowywał samodzielnie w zakresie działań i kompetencji podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku. Zgromadzone dane z monitoringu pozwolą na bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia zaplanowanych wskaźników Programu a w konsekwencji przeprowadzenia jego kompleksowego podsumowania i wyciągnięcia wniosków na przyszłość.

²⁰ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U z 11 lutego 2020 r., poz. 218 z późn. zm.).

²¹ Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U z dnia 19 listopada 2019 roku poz. 2277 z późn. zm.).

13. Postanowienia końcowe

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023 wchodzi w życie z dniem podjęcia przez Radę Miejską w Nisku stosownej uchwały.

Załącznik nr 1 do Programu – Wzór narzędzia monitoringowego dla realizatorów Programu

Nazwa własna instytucji
Pieczęć

.....
(Miejscowość i data)

Informacja z realizacji działań przewidzianych w Gminnym Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Nisko na lata 2021 – 2023

Okres, którego dotyczy informacja od.....do.....(dzień/miesiąc/rok)
Numer sprawozdawczy

(Wypełnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku)

Proszę o wypełnienie niżej zamieszczonych tabel wraz z podaniem wartości liczbowych. W przypadku, gdy instytucja nie realizowała danego rodzaju działań należy wpisać wartość 0 lub nie dotyczy w kolumnie osiągnięte wartości wskaźników

I. Cel szczegółowy nr 1.

Nazwa własna działania	Nazwa wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika
1. Podejmowanie działań interwencyjnych i monitoringowych w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie	Liczba Interwencje	
	Liczba monitoringów	
2. Podejmowanie działań interwencyjnych w środowiskach, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie.	Liczba interwencji	
3. Diagnozowanie środowisk, w których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.	Liczba diagnoz	
4. Opracowanie i realizacja indywidualnego planu pomocy dla osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	Liczba opracowanych indywidualnych planów	
5. Stały monitoring rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie.	Liczba monitoringów	
6. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których istnieje podejrzenie przemocy w rodzinie i w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie.	Liczba teczek dot. rodzin	
7. Dokumentowanie efektów podejmowanych działań w stosunku do rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie co, do których istnieje podejrzenie występowania przemocy w rodzinie.	Liczba teczek dot. rodzin	
8. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty	Liczba wszczętych procedur dot. „Niebieskich Kart”	
9. Realizowanie działań projektowych w tym współpraca z Klubem Integracji Społecznej działającym w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej i pozyskiwanie środków na ten cel.	Liczba działań projektowych	
	Liczba wniosków aplikacyjnych	

II. Cel szczegółowy nr 2.

Nazwa własna działania	Nazwa wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika
1. Udzielanie pomocy psychologicznej ofiarom przemocy w rodzinie w szczególności kobietom i dzieciom.	Liczba konsultacji	
2. Udzielanie pomocy terapeutycznej ofiarom przemocy w rodzinie w szczególności kobietom i dzieciom.	Liczba konsultacji	
3. Udzielanie pomocy socjalnej ofiarom przemocy w rodzinie.	Liczba osób otrzymujących pomoc socjalną finansową	
	Liczba osób otrzymujących	

	pomoc socjalną rzeczową	
4. Udzielanie pracy socjalnej ofiarom przemocy w rodzinie.	Liczba osób korzystających z pracy socjalnej	
5. Kierowanie do rodzin z dziećmi gdzie występuje zjawisko przemocy w rodzinie asystentów rodziny.	Liczba rodzin, do których skierowano asystenta rodziny	
6. Udzielania pomocy prawnej ofiarom przemocy w rodzinie.	Liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego	
7. Kierowanie w skrajnych sytuacjach ofiar przemocy w rodzinie do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodków Interwencji Kryzysowej, Domów Samotnej Matki a w razie potrzeby innych placówek.	Liczba osób skierowanych	
8. Tworzenie grup wsparcia oraz udział ofiar przemocy w rodzinie w zajęciach oferowanych przez Klub Integracji Społecznej działający w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku.	Liczba grup wsparcia	
	Liczba osób	
9. Współdziałanie pomiędzy różnymi instytucjami w zakresie wspierania ofiar przemocy w rodzinie w tym poprzez podpisanie stosownych porozumień.	Liczba zawartych porozumień	
10. Ustalenie kanałów komunikacji oraz zasady wymiany informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba wypracowanych porozumień w zakresie wymiany i przepływu informacji	
11. Poprawa frekwencji na spotkaniach Zespołu i Grup roboczych poprzez stałe informowanie o ich posiedzeniach.	Łączna liczba osób biorących udział w spotkaniach zespołu i Grup roboczych	
12. Kierowanie spraw na Policję, do Prokuratury i Sądu w sytuacjach tego wymagających.	Liczba spraw skierowanych na Policję	
	Liczba spraw skierowanych do Prokuratury	
	Liczba spraw skierowanych do Sądu	

III. Cel szczegółowy nr 3.

Nazwa własna działania	Nazwa wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika
1. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie na Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Sprawców Przemocy w Rodzinie.	Liczba skierowanych sprawców przemocy	
2. Podejmowanie działań na rzecz odseparowania sprawców przemocy w rodzinie od ich ofiar w tym poprzez ich eksmisję ze wspólnie zamieszkiwanych lokali.	Liczba sprawców przemocy eksmitowanych	
	Liczba ofiar umieszczonych w placówkach specjalistycznych	
3. Kierowanie na leczenie odwykowe, głównie w zakresie problemu nadużywania alkoholu, sprawców przemocy w rodzinie w sytuacjach tego wymagających i na terapię dla współzależnych.	Liczba sprawców przemocy skierowanych na leczenie odwykowe	
	Liczba osób skierowanych na terapię dla współzależnych	
4. Podejmowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych w stosunku do osób stosujących i podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.	Liczba działań interwencyjnych	
	Liczba działań profilaktycznych	
5. Kierowanie spraw do Prokuratury i na Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie przez jej sprawców.	Liczba spraw kierowanych na Policję	

	Liczba spraw kierowanych na Prokuraturę	
6. Dokumentowanie podejmowanych działań i ich efektów w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie.	Liczba teczek dot. rodzin	

IV. Cel szczegółowy nr 4.

Nazwa własna działania	Nazwa wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika
1. Przygotowanie i przeprowadzenie lokalnej kampanii informacyjnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o foldery, plakaty.	Liczba kampanii	
	Liczba plakatów	
	Liczba folderów	
2. Realizacja działań edukacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie dla dzieci i młodzieży szkolnej przez szkoły, policję.	Liczba działań edukacyjnych zrealizowanych przez szkoły	
	Liczba działań edukacyjnych zrealizowanych przez policję	
3. Realizacja działań edukacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie dla dzieci biorących udział w zajęciach Placówek Wsparcia Dziennego.	Liczba działań edukacyjnych zrealizowanych przez Placówki Wsparcia Dziennego	
4. Propagowanie informacji o instytucjach i placówkach udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w postaci informacji na stronach internetowych oraz zawartych w ulotkach.	Liczba stron internetowych	
5. Otwarte spotkania mieszkańców Gminy i Miasta Nisko z Członkami Zespołu Interdyscyplinarnego.	Liczba spotkań	
6. Prowadzenie działań informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie dla uczestników Klubu Integracji Społecznej działającego w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej.	Liczba działań	

V. Cel szczegółowy nr 5

Nazwa własna działania	Nazwa wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika
1. Organizowane praktycznych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz przedstawicieli innych instytucji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba szkoleń dla członków Zespołu	
	Liczba szkoleń dla grup roboczych	
	Liczba szkoleń dla przedstawicieli innych instytucji	
2. Organizowanie i realizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli różnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mających na celu wymianę doświadczeń i usprawnienia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba spotkań	

VI. Inne działania, programy i inicjatywy podejmowane przez instytucję na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Nazwa własna działania	Nazwa wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika

VII. Opis podejmowanych działań dodatkowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie:

--

VIII. Liczba pracowników instytucji zaangażowanych w podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Liczba pracowników	Stanowiska służbowe	Rodzaj podejmowanych działań

IX. Źródła finansowania działań.

Źródła finansowa działań zawartych w informacji	Wysokość przeznaczonych na realizację działań środków finansowych w zł.	Realizacja działań bez ponoszenia dodatkowych wydatków (Tak/Nie)*

*W przypadku wpisania odpowiedzi TAK w kolumnie 2 należy wpisać kwotę 0 zł.

X. Dodatkowe źródła finansowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Źródło finansowania	Rodzaj sfinansowanego działania	Wysokość przeznaczonych środków w zł.

XI. Inne uwagi i spostrzeżenia.

.....
(Podpis, pieczęć osoby wypełniającej)

.....
(data)

.....
(Podpis, pieczęć osoby reprezentującej jednostkę)

.....
(data)

Uwaga:

Wzór informacji może być modyfikowany w zakresie punktów I – V uwzględniając instytucję, do której kieruje się niniejszą informację. Informacja może być przygotowana ręcznie lub w edytorze tekstu, lecz zawsze z zachowaniem formy pisemnej.